ПРЕПОРУКЕ ЈЗУ ИНСТУТУТА ЗА ЈАВНО ЗДРАВСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У ВЕЗИ ЗА ПОЧЕТКОМ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ И ОРГАНИЗАЦИЈОМ НАСТАВЕ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

БАЊАЛУКА, 17.8.2020.

1. Опште препоруке за организацију наставног процеса:

1.1. Сви радници школе требају активно бити укључени у спровођење свих мјера, те личним примјером ученицима указивати на значај придржавања прописаних мјера.

1.2. Дежурни наставници воде рачуна о придржавању мјера, о броју ученика и запосленог особља у објекту, школском дворишту, размаку између ученика, указују ученицима на потребу придржавања мјера, коришћењу дезинфекционих средстава и друго.

1.3. Наставни процес је неопходно организовати на начин да се омогући примјена физичке дистанце. Ученици треба да сједе појединачно у клупама, с тим да се свако одјељење које има више од 15 ученика дијели на 2 групе. Неопходно је подстицати физички размак као и појачану личну хигијену и хигијену простора. Предмети и површине који се често додирују (кваке, прекидачи...) морају се посебно често пребрисавати и дезинфиковати.

1.4. У складу са капацитетима школе, препоручује се у школама које раде само у првој смјени, организовање рада у двије смјене.

1.5. Родитељи/старатељи који имају симптоме заразне болести (повишена тјелесна температура, респираторни симптоми као кашаљ и кратак дах, бол у грлу, малаксалост, бол у мишићима, пролив, повраћање...), или код којих постоји сумња или потврђена COVID-19 инфекција, као и они који су били у контакту са особама са вјероватном или потврђеном инфекцијом узрокованом вирусом SARS-CoV-2, не смију доводити нити одводити дјецу из школа, нити улазити у ванске (двориште, врт, игралиште) и унутрашње просторе установе.

1.6. У школу ограничити/контролисати улазак свих особа које нису запослене у школи.

1.7. Испред улаза у школу, приликом довођења или одвођења ученика нижих разреда, обавезно је одржавање физичке дистанце од 2 метра. Нема задржавања родитеља нити ученика у школском дворишту.

1.8. Забранити све посјете школама (као што су позоришне представе, предавања спољних предавача и сл.) и посјете школа другим институцијама.

1.9. Учитељи и наставници између себе и у односу на друге запослене, требају осигурати физичку дистанцу од најмање 2 метра у затвореном простору. Наведена физичка дистанца се препоручује одржавати када је год могуће између учитеља/наставника и ученика.

1.10. У зборници учитељи/наставници примјењују физичку дистанцу од 2 метра. За састанке и договоре потребно је користити се е-комуникацијом.

1.11. У учионицама могу боравити искључиво ученици и њихови учитељи/наставници.

1.12. Кад год то прилике дозвољавају, поједине наставне јединице организовати на отвореном.

1.13. Не препоручује се одржавање часова физичког васпитања у затвореном. Кад год је то могуће часове физичког васпитања организовати на отвореном уз примјену физичке активности која дозвољава примјену физичке дистанце између ученика. Препоручује се да се у затвореном простору часови физичког васпитања организују на начин да се кроз наставне јединице обрађују теоријски садржаји, као што су нпр. упознавање правила неких од спортова (употребом видео-материјала), стицање знања из области здравственог васпитања и образовања и слично.

1.14. Просторије је потребно обавезно провјетравати на сваком одмору или ако то временске прилике допуштају оставити отворене прозоре током наставе. Не користити клима уређаје.

1.15. Свака планирана активност школе, ван редовних школских активности, ће се процјењивати у складу са епидемиолошком ситуацијом и на основу тога ће се доносити коначна препорука.

1.16. У школи је обавезно поставити плакате са едукативним материјалима (према препорукама Института за јавно здравство Републике Српске).

2. Препоруке за запослено особље:

2.1. Запослени у школама не могу долазити на посао уколико имају симптоме заразне болести (повишена тјелесна температура, респираторни симптоми: кашаљ и кратак дах, бол у грлу, затим малаксалост, бол у мишићима, пролив, повраћање...) или уколико су били у контакту са вјероватним или потврђеним случајем COVID-19, односно ако је њима или члановима њиховог домаћинства изречена мјера изолације/карантина. Уколико су запослени имали симптоме компатибилне са COVID-19, неопходно је јављање надлежном доктору ради провјере да ли се ради о COVID-19, те поступање у складу са протоколима, чак и када се ради о симптомима који су трајали кратко.

2.2. Запослени прије доласка на радно мјесто контролишу своју тјелесну температуру, те у случају повишене температуре не долазе на посао, обавјештавају директора и јављају се надлежном доктору.

2.3. На улазу школе се врши дезинфекција руку, дезинфицијенсом за руке на бази алкохола или другим одговарајућим средством. На мјесту дезинфекције је постављено упутство за правилну дезинфекцију руку.

2.4. Сви запослени у школи обавезно носе маске. Маске се морају носити на исправан начин, тако да налијежу на лице и прекривају нос, уста и браду. Уколико запослени користе маске за једнократну употребу исте је потребно промијенити чим се овлаже, запрљају или оштете. Када се скину, маске се не смију користити поново. Скинуте маске се одлажу у намјенске кесе постављене у канте са поклопцем које морају бити обиљежене за ту намјену и изван дотицаја ученика. Уколико се користе памучне маске запослени су дужни да током радног времена користе најмање двије маске које је потребно мијењати чим се овлаже или запрљају, а по потреби и чешће.

2.5. Сви запослени морају између себе осигурати физичку дистанцу од најмање 2 метра у затвореном простору. Наведена физичка дистанца се препоручује одржавати и када год је могуће између запослених и ученика. Није дозвољено окупљање запослених унутар школе на паузама или за вријеме оброка/кафа.

2.6. У зборници учитељи/наставници примјењују физичку дистанцу од 2 метра и ограничавају вријеме проведено у њој на минимум. За састанке и договоре потребно је максимално користити е-комуникацију.

2.7. У учионицама могу боравити искључиво ученици и њихови учитељи/наставници.

2.8. Важно је омогућити редовно прање руку водом и течним сапуном у трајању од 20 секунди након коришћења тоалета и када руке изгледају запрљано. Након прања руку течним сапуном и водом, руке треба осушити папирним убрусима за једнократну употребу, који се након коришћења баца у намјенску канту за отпад, са поклопцем. На мјесту гдје се перу руке је неопходно поставити упутства за правилно прање руку.2.9. У свакој школи директор је одговоран за контролу спровођења мјера, извјештавање и редовну комуникацију са релевантним институцијама.

2.10. У случају појаве симптома COVID-19 током боравка у школи, код било којег запосленог радника школе, исти се одмах удаљава са радног мјеста те о истом обавјештава директор који обавјештава хигијенско – епидемиолошку службу надлежног дома здравља која према званичном Протоколу проводи епидемиолошко истраживање и проводи неопходне мјере према обољелом и контактима.

2.11. Дежурни наставници воде рачуна о придржавању мјера, о броју ученика у објекту, школском дворишту, размаку између ученика, указују ученицима на потребу придржавања мјера, коришћењу дезинфекционих средстава и заштитних маски и друго.

2.12. Уколико постоји потреба ученика за одлазак у тоалет, наставник је дужан омогућити ученику одлазак за вријеме трајања часа, како не би дошло до непотребног груписања ученика.

2.13. Наставно особље треба да планира вријеме за ученике који прате *online* наставу, за све информације, појашњења и друго, као што је било у току другог полугодишта школске 2019/2020. године. Школа треба да користи све могуће капацитете за организовање наставе на овакав начин, а директор школе одлучује за који вид подршке ће се опредијелити, у сарадњи са Министарством просвјете и културе и Републичким педагошким заводом.

2.14. У школи је потребно створити климу која неће додатно оптеретити ученике и утицати на њихово ментално здравље, те ће бити неопходно да им се све мјере предоче на њима примјерен начин, без додатног оптерећења или изазивања нелагоде (прилагодити им информације о вирусу, потреби придржавања мјера, прања руку, дезинфекције, појаснити зашто наставници носе маске, зашто сједе одвојени, зашто не могу излазити за вријеме одмора, зашто се не смију задржавати у дворишту школе и груписати и друго). Такође, веома је битно да се са родитељима разговара на примјерен начин, како би и родитељи са дјецом разговарали о понашању и придржавању мјера за вријеме боравка у школи.

2.15. Директор је дужан да направи план са јасно дефинисаним протоком информација, односно тзв. ходограм ко, на који начин и кога обавјештава о сазнању о појави симптома или приликом уочавања истих, како и када

реагују (родитељи, ученици, наставници, одјељењске старјешине, радници школа...). Са планом протока информација и ходограмом требају бити упознати сви радници школе као и родитељи, али и ученици.

2.16. Директор, као руководилац школе, иступа у име школе и након добијања информација, обавјештава друге институције о ситуацији, те са кризним штабом на нивоу локалне заједнице разматра мјере и њихово спровођење.

2.17. Плакате који ће радницима школа и ученицима пружити информације о вирусу и начину његовог ширења, значају придржавања мјера, као и начину правилног прања и дезинфекције руку, правилног ношења заштитне маске и др., школе треба да поставе на видна мјеста и у учионице, како би у сваком моменту били доступни свима. Такође, наведене информације потребно је визуализовати и кроз кратке видео-материјале дистрибуирати путем медија због великог броја ученика, односно родитеља дјеце школског узраста у Републици Српској.

3. Препоруке за ученике

3.1. Родитељи/старатељи који имају симптоме заразне болести (повишена тјелесна температура, респираторни симптоми: кашаљ и кратак дах, бол у грлу, затим малаксалост, бол у мишићима, пролив, повраћање...), или код којих постоји сумња или потврђена COVID-19 инфекција, као и они који су били у контакту са особама са поврђеном инфекцијом узрокованом вирусом SARS-CoV-2, не смију доводити нити одводити дјецу из школа, нити улазити у вањске (двориште, врт, игралиште) и унутрашње просторе установе.

3.2. Ученици који имају симптоме заразних болести (повишена тјелесна температура, респираторни симптоми као кашаљ и кратак дах, бол у грлу, малаксалост, бол у мишићима, пролив, повраћање...) или код којих постоји сумња или потврђена COVID-19 инфекција, као и они који су били у контакту са особама са сумњом или поврђеном инфекцијом узрокованом вирусом SARS-CoV-2 (на примјер, уколико је код неког члана домаћинства потврђена инфекција или постоји сумња на инфекцију вирусом SARS-CoV-2) остају код куће, те их родитељи/старатељи не смију доводити у школу.

3.3. Прије поласка ученика у школу родитељи/старатељи врше провјеру физичког стања дјетета и његове тјелесне температуре.

3.4. Ученике континуирано подстицати на одржавање хигијене и правилно понашање у контексту спречавања појаве инфекције. Обавезно је омогућити редовно прање руку водом и течним сапуном након коришћења тоалета и када руке изгледају запрљано. Након прања руку течним сапуном и водом, руке треба осушити папирним убрусима за једнократну употребу, који се након коришћења баца у намјенску канту за отпад, са поклопцем. Прије уласка у учионицу, дјеца обавезно дезинфикују руке прије почетка наставе. Учитељ/наставник који реализује први час дужан је да помогне ученицима приликом дезинфекције руку након чега оставља дезинфекционо средство на предвиђено мјесто.

3.5. Свако дијете доноси своју ужину и не дијели је са другом дјецом. Такође, не дијеле ни школски прибор, те треба избјегавати рад у паровима, групни рад и слично.

3.6. Ученици треба да носе заштитне маске приликом уласка у школу, одласка у тоалет и на мјестима гдје се сусрећу са дјецом из других одјељења/разреда. Ношење маске током наставе се препоручује када је то могуће, посебно када су у питању дјеца која имају здравствене проблеме (алергије, астму, дијабетес, системске болести и др) или су склона честим инфекцијама респираторног система. Начин кориштења маски подразумијева адекватан начин стављања и употребе маске, те њено хигијенско одлагање у отпад. Свака манипулација са маском, прије и послије употребе захтијева прање/дезинфекцију руку. За ученике се препоручује ношење памучних маски. Сваки ученик треба да има резервну маску у случају оштећења или прљања.

3.7. Ако ученик развије симптоме COVID-19 током боравка у школи одмах се обавјештавају родитељи, који у најкраћем року требају доћи по дијете. У школи мора бити обезбијеђена просторија у којој ће боравити дијете са симптомима, до доласка родитеља/старатеља. Дијете са симптомима се одмах издваја у ту просторију, док се учионица у којој је дијете боравило одмах провјетрава и дезинфекционим средством се пребришу клупа и друга мјеста која су често додиривана. Уједно, учитељ/наставник о истом обавјештава директора који, даље, обавјештава хигијенско – епидемиолошку службу надлежног дома здравља која спроводи епидемиолошко истраживање и неопходне епидемиолошке мјере у овом случају, те надлежно Министарство.

3.8. Ученици са сметњама у развоју који похађају наставу у редовним одјељењима укључују се у наставни процес као и дјеца типичног развоја, с тим да је неопходно поштовати врсту сметње коју дијете има.

3.9. За дјецу хроничне болеснике потребно је да, родитељи поред свог мишљења, прије поласка у школу, школи доставе мишљење надлежног љекара о процјени његовог здравственог стања и могућности похађања наставе.

3.10. Дјеца у карантину/изолацији као и друга дјеца за коју то препоручи надлежни доктор медицине, похађају *online* наставу. Наставно особље треба да планира вријеме за ученике који прате *online* наставу, за све информације, појашњења и друго, као што је било у току другог полугодишта школске 2019/2020. године. Школа треба да користи све могуће капацитете за организовање наставе на овакав начин, а директор школе одлучује за који вид подршке ће се опредијелити, у сарадњи са Министарством просвјете и културе и Републичким педагошким заводом. Ученицима који похађају *online* наставу не уписују се изостанци са наставе.

3.11. Организовање продуженог боравка и јутарњег чувања треба планирати поштујући прописане хигијенско-епидемиолошке мјере. Продужени боравак и јутарње чување се организује за групу од максимално 15 ученика.

3.12. Није препоручљиво да ученици излазе за вријеме одмора. Уколико постоји потреба за одлазак у тоалет, омогућити ученику одлазак за вријеме трајања часа, како не би дошло до непотребног груписања ученика. Није дозвољено организовање кабинетске наставе, будући да таква настава захтијева појачано кретање по ходницима, мијешање дјеце различитих разреда/одјељења и заједничку употреба предмета/површина од стране ученика различитих разреда/одјељења.

3.13. Директори су дужни да организују превоз ученика, односно да са локалним заједницама и превозницима договоре начин превоза ученика, по прилагођеном распореду уз поштовање мјера и препорука Института за јавно здравство Републике Српске.